

Módszertani Hírlevél

2022. január

Az Országos Módszertani Munkacsoport második Hírlevelében a 2022. év eleji jogszabálmódosításokat, és ehhez kapcsolódóan a befogadás rövid összefoglalóját olvashatják. Beszámolunk a 2021. decemberben végzett demencia felmérésünk eredményeiről, és tájékoztatást adunk az áldozatsegítésről.

Szakmai szabályozók

2022. január 1-jén hatályba lévő jogszabálmódosítások

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 744/2021. (XII.21.) Korm. rendelete módosította a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendeletet.

- A 19/A. §-a, a rendelet a következő (6) bekezdéssel egészül ki: „(6) A befogadás során kiadott előzetes szakhatósági hozzájárulás a kiadásának időpontjától számított két évig csatolható be az engedélyes bejegyzése és az adatmódosítás iránti kérelemhez.”
- A rendelet 50/E. §-sal egészül ki: „50/E. § Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 744/2021. (XII. 21.) Korm. rendelettel megállapított 19/A. § (6) bekezdését a **2021. évben kiadott szakhatósági állásfoglalásokra is alkalmazni kell.**
- A 29. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép: „(1) Adatmódosítás – a (2)–(4) bekezdésben meghatározott kivételekkel – **támogatott lakhatás** és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenység esetén naptári **hónaponként és engedélyesenként egyszer**, egyéb szociális szolgáltató és gyermekjóléti szolgáltató tevékenység esetén naptári negyedévenként és engedélyesenként egyszer kérelmezhető.”

Mind a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 1/2000. (I. 7.) SZCSM rendelet (a továbbiakban: SZCSM rendelet), mind a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) **képesítési minimum előírásai változtak.**

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 62/2021. (XII. 29.) EMMI rendelet 2022. január 1-jén hatályba lépő, az SZCSM rendeletet érintő módosításai:

- 6. § (5) A személyes gondoskodást nyújtó szociális intézményben foglalkoztatottnak az adott munkakör betöltéséhez szükséges képesítési minimumelőírásait a 3. számú melléklet tartalmazza. ... A munkakör betöltéséhez szükséges képesítési előírások alól – ide nem értve a vezető beosztású, megbízású vagy munkakörű, valamint a szakápolási központban szakápolást végző személyeket – a munkáltatói jogkör gyakorlója határozott időre, de legfeljebb öt évre, házi segítségnyújtás esetén **három évre felmentést adhat ...**
- **azzal, hogy a felmentés időtartama nem hosszabbítható meg.**

Az egyes gyermekvédelmi és szociális tárgyú törvények módosításáról szóló 2020. évi CXLVII. törvény 2022. január 1-jén hatályba lépő módosításai:

- 6. § A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. §-a a következő (9) bekezdéssel egészül ki: „(9) A Gyvt. 40/A. § (7) bekezdése alapján **kijelölt család- és gyermekjóléti központ fogyatékosügyi tanácsadást biztosít**. A fogyatékosügyi tanácsadás keretében a gyermekjóléti központ elősegíti a fogyatékosággal élő emberek és családtagjaik információkhoz, szolgáltatásokhoz való akadálymentes hozzáférést, valamint az egyenlő esélyű hozzáférés megvalósulását.”
- 10. § Hatályát veszti a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 64. § (4) bekezdés i) pontja.
- 16. § A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 40/A. §-a a következő (7) bekezdéssel egészül ki: „(7) A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter által kijelölt család- és gyermekjóléti központ az Szt. 64. § (9) bekezdése szerinti fogyatékosügyi tanácsadást is biztosít. A szociál- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter a kijelölésről szóló közleményt az általa irányított minisztérium honlapján és a Szociális Ágazati Portálon teszi közzé.”

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról szóló 1/2021. (I. 7.) EMMI rendelet 2022. január 1-jén hatályba lépő módosításai: az NM rendelet új bekezdései:

Fogyatékosügyi tanácsadás

NM rendelet 27/A. § A fogyatékosügyi tanácsadás feladata:

- a) tanácsadás biztosítása a fogyatékos személy és családtagjai számára, a velük való kapcsolatfelvétel, az információnyújtás, a szociális készségek fejlesztése, az ügyintézés, valamint klubfoglalkozás és sorstársi csoportok szervezése, működtetése,
- b) együttműködés a szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatásokat nyújtó szolgáltatókkal, intézményekkel, egészségügyi alap- és szakellátásokat nyújtó egészségügyi szolgáltatókkal, oktatási, képzési szolgáltatásokat nyújtókkal, foglalkoztatási szolgáltatásokat nyújtókkal, közlekedési, sport-, kulturális és egyéb szabadidős tevékenységet nyújtó szervezetekkel, egyéb civil szervezetekkel, érdekvédelmi csoportokkal, valamint egyházi intézményekkel, közösségekkel,
- c) a fogyatékos személyek és családtagjaik számára biztosított szolgáltatások igénybevételének segítése, ideértve a család- és gyermekjóléti központ által nyújtott szolgáltatásokat,
- d) közreműködés egyes életvitelt támogató eszközök kölcsönzésében és speciális szolgáltatások közvetítésében,
- e) együttműködés a szociális diagnózist felállító esetmenedzserrel, és
- f) kapcsolattartás a többi fogyatékosügyi tanácsadóval.

NM rendelet 27/B. § (1) A fogyatékosügyi tanácsadónak – a (2) bekezdés szerinti kivétellel – a foglalkoztatása kezdő időpontjától számított két éven belül el kell végeznie a fogyatékosügyi tanácsadói képzést.

(2) Nem kell elvégezni a fogyatékosügyi tanácsadó képzést annak, aki sikeresen elvégezte az EFOP-1.9.2-VEKOP-16-2016-00001 azonosító számú, „MONTÁZS PROJEKT – A fogyatékos személyek számára nyújtott szakmai és közszolgáltatások hozzáférhetőségének kialakítása, fejlesztése” című projekt keretében szervezett képzést.

2021. évi CXXX. törvény a veszélyhelyzettel összefüggő egyes szabályozási kérdésekről módosította a koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény hatályát:

84. § A koronavírus-világjárvány elleni védekezésről szóló 2021. évi I. törvény 5/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép: „5/A. § **Ez a törvény 2022. június 1-jén hatályát veszti.**” (2021. január 1-je helyett)

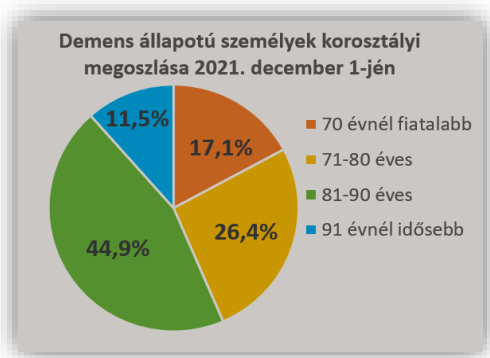
Monitoring, kutatás, felmérés

Demencia felmérés

2021. decemberében az Országos Módszertani Munkacsoport megkereste a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület (a továbbiakban: MMSz) fenntartásában működő 32 olyan intézményét, amelyek idősek otthona, időskorúak nappali ellátása és hajléktalanok otthona szolgáltatásokat nyújtanak, és ahol az ellátottak között lehet olyan személy, akinél a demencia bármilyen tünetét megfigyelték, és ezért az ellátott különleges ellátást igényel.

Minden megkeresett intézmény – a karácsonyi készülődés megsokasodott feladata mellett – kitöltötte a demencia kérdőívet. 24 idősek otthona, 3 hajléktalanok és 5 időskorúak nappali ellátását biztosító intézmény által adott válaszokat feldolgozva megosztjuk a **felmérés összesített adatait**:

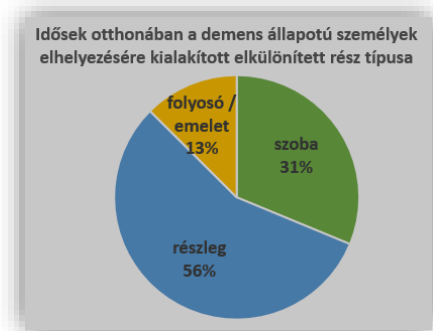
A bentlakásos intézmények (idősek otthona, időskorúak gondozóháza, hajléktalanok otthona) ellátotti létszáma 2021. december 1-jén összesen 1921 fő, a nappali ellátást igénybevevők száma 158 fő, együtt: 2079 fő. 2021. december 1-jén az MMSz intézményeiben **919 demencia tünetével élő ellátottat gondoztak, ez a teljes ellátotti létszám 44,2 %-a.**

Az idősek otthonainak 53 %-ban a demens állapotú személyek elhelyezésére külön részt (folyosót, részleget, szobát) alakítottak ki. A bentlakásos otthonokban a demens ellátottak számára **biztonságos környezetet teremtettek** (kamerarendszer, beléptetőrendszer,

portaszolgálat, rács, korlát, bukóra nyíló ablak), de a személyes tér biztonságos használatát szolgálja a zárt bolyongó-folyosó, zárt udvar, és igazán ügyfélbarát kezdeményezéseket is bemutattak kollégáink, mint a piktogramok használata, színes vezető-minta a folyosókon, és a szobajáték eltérő festése.

Nem csak az idősek otthonaiban, de a nappali ellátásokban is kiemelt feladat a demens ellátottak **felügyelete.**

A gondozók fokozott

jelenléte szükséges, azonban a többi ellátott figyelme is a demens személyek felé fordul. Szinten tartásukra, fejlesztésükre is kiváló megoldásokat kínálnak az intézményeink. Fontos az egyensúlyérzék, a reális orientáció, időérzékelés megtartása, az önbecsülés erősítése és az emocionális funkciók fenntartása. A mozgásfejlesztést, a zene- és táncterápiát, beszédgyakorlatokat-szójátékokat, kreatív foglalkozásokat minden második intézményünk felsorolta, és többen említették a hitélet gyakorlását, bibliaolvasást, ügyességi- és társasjátékokat, és „foglalkoztatásként” a házimunkát, mint a megszokott tevékenységek ismételt gyakorlását.

Különlegességként megjelent a baba- és állatterápia, az „Emlékek-kertje”, a „Ki vagyok én?” játék, reminiscencia terápia, proprioceptív tréning, film-foglalkozás, és a kis csoportos intézményen belüli kirándulás: látogatás a büfébe egy sütire.

A családtagok, hozzátartozók tájékoztatása, a velük való kapcsolat is fontos feladat. Az Alzheimer-Cafén túl egyéb találkozási alkalmakra is lehetőségeket adnak az intézményeink.

Bízunk abban, hogy ezeknek remek fejlesztő foglalkozásoknak, játékoknak a bemutatására személyes találkozókra is lehetőségünk lesz. Több intézmény is vállalta, hogy intézménylátogatás keretében várja a hasonló problémával megbirkózni kényszerülő kollégákat, és bemutatja a jól bevált programjait. **Köszönjük felajánlásukat!**

Tervezzük, hogy szakmai műhelyek alkalmával a témában járatos szakemberekkel járjuk körbe a demencia témakörét. Jelezték a kérdőívet kitöltők, hogy szívesen olvasnak a demenciáról, ezért találkozásunkig néhány online elérhető honlapot és olvasmányt ajánlunk:

Demencia – online irodalom

[Szakmai ajánlás idősek nappali ellátása szolgáltatást biztosítók számára](#)

[Szakmai ajánlás a demenciával élők nappali ellátását biztosító szolgáltatók, intézmények számára](#)

[Idősellátás Országos Hálózat Hálózati Hírlevelének 1. száma](#)

[Idősellátás Országos Hálózat Hálózati Hírlevelének 2. száma](#)

[Idősellátás Országos Hálózat Hálózati Hírlevelének 3. száma](#)

[Kapaszzkodó\(k\) – Gyakorlati tanácsok a demencia útvesztőjében](#)

[ISMERKEDJÜNK A DEMENCIÁVAL – Ismeretterjesztő anyagok jegyzéke mindenki számára](#)

[INDA kiadványok](#)

[Jó gyakorlat az idősellátásban – MMSz kiadvány 2019.](#)

[Alzheimer Café útmutató](#)

Demencia – honlapok

<https://demencia.hu/> – Interperszonális Demencia Alapprogram – INDA

<https://modus.hu/> – Modus Alapítvány

<https://www.felejteket.hu/>

[Demenzia](#)

Szakmai együttműködés

Áldozatsegítés

Előző Hírlevelünkben beszámoltunk arról, hogy a bűncselekmény, illetve tulajdon elleni szabálysértés áldozatainak okozott társadalmi, erkölcsi, anyagi és érzelmi sérelem enyhítésének fokozottabb elősegítése érdekében **együttműködési megállapodás jött létre az MMSz és az Igazságügyi Minisztérium között.**

Az Igazságügyi Minisztérium felügyelete alatt működő Áldozatsegítő Szolgálat olyan személyeket támogat, akik akár közvetlenül, vagy akár közvetett módon, valamely bűncselekmény, illetve tulajdon elleni szabálysértés áldozataivá váltak. Az Áldozatsegítő Szolgálat az áldozatok számára személyre szabott felvilágosítást nyújt alapvető jogaikról és az őket megillető egészségügyi és szociális ellátásokról. Segítséget tud nyújtani az ellátások igénybeviteléhez, szükség esetén nyomtatványok kitöltésében, közreműködik az illetékes hivatalokkal való kapcsolatfelvételen, és segíteni tud az ellopott okmányok pótlásában is. Amennyiben van arra igény, a Szolgálat érzelmi segítséget is nyújt, amelynek célja az áldozat lelki egyensúlyi állapotának visszanyerése, illetve szükség esetén közreműködik a sértett védett szálláshelyre menekítésében.

Az évekre visszanyúló kormányzati kezdeményezés eredményeképpen a 2005. évi CXXXV. törvény és a hozzá kapcsolódó végrehajtási rendeletei is módosultak 2021. január 1-től. Az áldozatok egyszerűbb, kevésbé bürokratikus kérelmezési lehetőségével (nem csak írásban, hanem e-mail-ben) gyorsabb, hatékonyabb segítséget kaphatnak, és az állami kárenyhítés a korábbi három hónappal szemben egy éven belül igényelhető.

Támogatás, segítség formái:

- Érdekérvényesítés elősegítése (tájékoztatás, jogi tanácsadás, érzelmi segítségnyújtás)
- Áldozati státusz igazolása, tanúgondozás,
- Azonnali pénzügyi segély: a lakhatással, ruházkodással, étellel, utazással kapcsolatos, továbbá gyógyászati és kegyeleti jellegű kiadások fedezésére szolgáló egyösszegű támogatás. A támogatást a cselekmény elkövetésétől számított 8 napon belül kell igényelni. Az azonnali segély legmagasabb összege 2022-ben 173.555.-Ft,
- Egyösszegű kárenyhítési támogatás: a vagyoni kár, a jövedelemcsökkenés és az egészség súlyos károsodásának vagy az eltemettetés költségének igazolása után igényelhető. Maximális összege 2022-ben 2.603.325.-Ft,
- Összegezésre nehezen kimutatható, de ellopott dokumentumok, igazolványok pótlása is költségmentes (illetékmentes) a sértett számára,
- Védett szálláshely biztosítása.

Országosan kilenc **Áldozatsegítő Központban** fogadják a bűncselekmény következtében áldozattá vált segítségkérő, tájékozódó ügyfeleket. Az **Áldozatsegítő Vonal** a hét minden napján, éjjel-nappal, ingyenesen hívható:

06-80-225-225

A területi áldozatsegítő szolgálatokat a **fővárosi és a megyei kormányhivatalok** működtetik. A kormányhivatalok támogató hatóságként az áldozati státusz igazolását, és elsősorban a kárenyhítés feladatát látják el, mely a bűncselekmény miatt bekövetkezett igazolt vagyoni kár teljes vagy részbeni megtérítését, vagy a bűncselekmény következtében a rendszeres jövedelemben bekövetkezett csökkenés részbeni enyhítését célozza.

Az áldozatsegítés rendszerének hatékonyabbá tételét szolgálja az ágazati szereplők közötti kapcsolattartás, együttműködés. A feladatellátásba a Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület már korábban bekapcsolódott vállalásaival, de ezt a 2021. december 3-án aláírt együttműködési megállapodásával országosan kiterjesztette.

Az **MMSz vállalja**, hogy a tevékenysége során látókörébe került áldozatok számára átadja az áldozatsegítő szolgálat által nyújtható támogatásokat bemutató információs anyagokat és az áldozatokat az áldozatsegítő szolgálatokhoz – amelyik megyében működik áldozatsegítő központ, akkor elsődlegesen oda, amelyikben nem ott a kormányhivatalok érintett szervezeti egységéhez – irányítja. Továbbá az áldozatsegítő szolgálat által az MMSz-hez irányított, krízishelyzetben lévő áldozatokat alacsony küszöbű szolgáltatásai, illetve ruha-, ételmiszer-, vagy egyéb rendelkezésére álló, és az áldozat számára szükséges adományai útján támogatja.

További információk az áldozatsegítésről:

2005. évi CXXXV. törvény a bűncselekmények áldozatainak segítéséről és az állami kárenyhítésről

Az áldozatsegítő támogatások engedélyezése iránti kérelem tartalmára és kitöltésére, valamint a szolgáltatások nyújtásával kapcsolatos egyes nem hatósági eljárási kérdésekre vonatkozó szabályokról szóló 29/2017. (XII. 27.) IM rendelet

<https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/aldozatsegito-szolgalat>

<https://www.kormanyhivatal.hu/hu/aldozatsegito-szolgalat-at>

<https://vansegitseget.hu/>

Szakmai szabályozók

Rövid, lényegi összefoglaló a befogadásról

A szociális, gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltatók, intézmények és hálózatok hatósági nyilvántartásáról és ellenőrzéséről szóló 369/2013. (X. 24.) Korm. rendelet 19/A. § (1) bekezdése szerint, a befogadás érdekében a szociális- és nyugdíjpolitikáért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) minden év január 15-éig a Szociális Ágazati Portálon és a miniszter által vezetett minisztérium honlapján közzéteszi a naptári évre vonatkozó kapacitást.

A megjelent közlemény szerint: "A 2022. évben a szociális és a gyermekek átmeneti gondozását nyújtó szolgáltatások esetében nincsenek befogadható kapacitások." ([SZÁP közlemény](#))

A közlemény szerint 2022-ben befogadás kérhető:

- gyermekek nappali ellátása
- gyermekek esélynövelő szolgáltatásai (Biztos kezdet gyerekház és Tanoda)
- gyermekvédelmi szakellátások

A központi költségvetésről szóló törvényben biztosított támogatásra való jogosultságnak nem feltétele a befogadás (Szt. 58/A. § (2b) pont szerint):

- miniszter előzetes hozzájárulásával az MMSz-nek átadott szociális szolgáltatók és szociális intézmények esetén
- családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás esetén
- szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás esetén
- utcai szociális munka esetén
- fejlesztő foglalkoztatás esetén
- támogatott lakhatás esetén

A rendelkezésre álló kapacitástól függetlenül be kell fogadni (Szt. 58/A. § (2c) pont szerint):

- a szociális szolgáltatást, ellátotti létszámot, férőhelyszámot, feladatmutatót, amelynek ellátására az egyházi fenntartó a települési önkormányzattal vagy társulással ellátási szerződést kötött (népkonyha kivételével),
- az Európai Uniótól, a Svájci Alapból, az EGT Alapból, a Norvég Alapból vagy a központi költségvetésből pályázaton elnyert támogatásból létrehozott szociális szolgáltató vagy intézmény által nyújtott szolgáltatás esetében,
- a Szolgáltatói nyilvántartás bejegyzésének módosítása miatt "átcsoportosított" férőhelyeket, ellátotti létszámot, feladatmutatót.

A miniszter a kapacitás évközi emeléséről is dönthet, a megemelt kapacitást soron kívül közzéteszi. (369/2013. Korm.r 19/A, § (1) bek.)

Változott a befogadásról szóló szabályozás 2022. január 1-től:

A miniszter által a befogadás során kiadott előzetes szakhatósági hozzájárulás a kiadásának időpontjától számított két évig csatolható be az engedélyes bejegyzése és az adatmódosítás iránti kérelemhez (369/2013. Korm.r 19/A, § (6) bek.). A jogszabály kimondja azt is, hogy a 2021. évben kiadott szakhatósági állásfoglalásokra is alkalmazni kell a "két éves szabályt" (369/2013. Korm.r 50/E. §).